

ØREAKUPUNKTUR VINDER FREM I EUROPA

AF LARS WIINBLAD, SYGEPLEJERSKE, OG JENS FRYDENLUND NIELSEN,
SPECIALLÆGE - FOTO: HEINE PEDERSEN

Tidsskrift for sygeplejersker nr 37, 11. september 1998, side 32.

I USA bruges øreakupunktur til misbrugere i flere stater som alternativ til fængselsstraf. I Italien og England bruges metoden på sygehuse, i fængsler og institutioner. I Sverige er sygeplejerskerne med helt i front. De forsker og giver akupunktur på offentlige sygehuse med den svenske sundhedsstyrelses støtte. Metodens udbredelse Danmark er beskeden.

Øreakupunktur til abstinensbehandling (acudetox) anvendes i dag i USA på mere end 600 institutioner. Der er tale om såvel hospitaler, fængsler og private behandlingsinstitutioner. I løbet af de sidste ti år har metoden bredt sig til omkring tyve europæiske lande. Især England, Italien og Sverige. Særlig hurtigt er det gået i Italien. Her blev metoden først kendt i 1994. Allerede nu, tre år efter, er behandlingen brugt på mange sygehuse, i offentlige og private klinikker, på behandlingshjem og i fængsler.

Der er tale om en standardiseret metode af psykiateren Michael Smith på Lincoln Hospital, New York.

Michael Smith ønskede at udbrede en standardiseret acudetoxmetode, så behandlingen ville være identisk overalt. Derfor grundlagde han midt i 1970'erne NADA (National Acupuncture Detoxification Association). Michael Smith og John Tindall leder de to førende NADA-behandlings- og uddannelsesklinikker i verden: Lincoln Hospital Clinic, the Bronx i New York, USA, og The Gateway Clinic ved South Western Hospital i London (1-5). Det er NADAs formål at uddanne akupunktører, som efter et kort kursus straks vil kunne arbejde med klienter. NADA har udviklet et program for læger, sygeplejersker og andre behandlere ud fra traditionel kinesisk akupunktur, filosofi og teknik. Kurset indeholder desuden rådgivning og etik. NADA uddanner også egne instruktører på Lincoln Hospital.

Svært belastede misbrugere

Michael Smith begyndte i 1974 at give øreakupunktur på Lincoln Hospital. Han var tilknyttet hospitalets metadonklinik, som ikke havde nogen behandlingsmæssige resultater i Bronx, en bydel, kendt for elendige sociale forhold, høj kriminalitet og udbredt alkohol- og opiatmisbrug. Noget nyt måtte forsøges. I mere end 20 år har Michael Smith arbejdet med acudetox på Lincoln Hospital. Klienterne har gennem årene været en gruppe, som traditionelt er særdeles svær at nå behandlingsmæssigt. Socialt svært belastede alkoholikere og opiatmisbrugere. I de senere år er der blevet betydeligt flere crack- og kokainmisbrugere. Omkring 75 procent af disse har en psykiatrisk

diagnose. Lincoln Hospital har stort set kontinuerligt benyttet NADAs acudetox-metode, det vil sige samme kombination af fem velkendte punkter i øreakupunktur.

Det har vist sig, at selvom markedet og misbrugsmønsteret i perioder har ændret sig, har det ikke påvirket Lincoln Hospitals positive resultater. Netop kombinationen af de tidligere nævnte punkter har vist sig virksomme uanset om der var tale om crack, amfetaminer, heroin, alkohol, sovemedicin eller blandingsmisbrug.

Michael Smith og hans medarbejdere har i 23 år dagligt behandlet mere end 200 klienter. Deres erfaringer viser, at akupunktur lindrer abstinenssymptomer, forebygger stoftrang og øger deltagerfrekvensen i langtidsbehandling. Acudetox er en alsidig metode, som kan hjælpe mennesker med et forbrug eller misbrug uanset stof og grad. Michael Smith mener metoden også er velegnet psykotiske, kriminelle misbrugere med lav aggressionstærskel.

Ingen konfrontationer

I dag behandles op mod 250 klienter på Lincoln Hospital. Omkring halvdelen er kvinder. Mange har deres børn med klinikken. Behandlingen består primært af øreakupunktur. Der sættes nåle i de fem punkter på begge ører. Alle afleverer urinprøve. Der er ikke tale om en kontrol af klienterne. Urinprøverne til forskning og dokumentation. Endelig kan en serie rene prøver naturligvis bruges som motiverende faktor for klienten. Først efter flere behandlinger vil klienterne eventuelt blive tilbudt socialrådgivning eller samtaler på støtte eller løsningsfokuseret basis. Der findes dog mulighed for at møde behandler før, hvis man beder om det.

Det er vigtigt at behandlingen så vidt muligt sker på patienternes præmisser. De skal være trygge ved behandlingen og akupunktørerne. Det skal være attraktivt for klienterne, hvis et længere behandlingsforløb skal lykkes. Alle kan frit komme i klinikens åbningstid. Klienterne kan komme efter behov. Der laves ikke aftaler.

Forskellige behandlingsformer kan af narkomaner opfattes som truende hvis de konfronteres verbalt. Dette sker ikke ved acudetox hvor behandlingen er nonverbal. Klienterne behøver ikke blotte sig eller forsvare deres adfærd eller handlinger. Akupunktørerne spørger aldrig til tilbagefald eller udeblivelse. Klienterne bliver ikke konfronteret med, at de for eksempel er påvirkede.

Det drejer sig om at motivere klienterne til at bruge klinikken. Akupunktøren skal derfor være meget opmærksom på klientens grænser, herunder også fysisk kontakt. For mange er fysisk kontakt grænseoverskridende, særlig for den gruppe af klienter, der har været

udsat for incest og seksuelle overgreb. En stor del af klienterne er paranoide. Metodens fordel er set i denne sammenhæng, at de ikke skal klædes af for at blive behandlet.

Ruslignende tilstand

En akupunktør kan behandle op til 30 klienter i timen. Der er således ingen unødvendig ventetid, som ville betyde, at en del narkomaner udeblev. Også når en behandling begynder, er der tale om en hurtig behovstilfredsstillelse. Dette er en vigtig grund til, at man på Lincoln Hospital arbejder i en stor gruppe. De ventende kan følge med i, at andre får akupunktur. Klienterne kan se, at behandlingen ikke er forbundet med smerte, og iagttagelse, hvordan de, der har fået sat nåle, bliver afslappede og tilfredse. Mange beskriver behandlingen som en behagelig rus, hvor den mentale tilstand ikke er påvirket. Det er noget nyt for klienterne at opleve tilfredsstillelse uden brug af rusmidler. Det er især den ruslignende tilstand, men også miljøet i klinikken, der i begyndelsen af en behandling er attraktiv for klienterne. Men gradvist beskriver mange, hvordan deres stof- og pillefiksering nedsættes. NADA-behandling kan anvendes i alle misbrugets faser. Det er således ikke vigtigt, om klienten er abstinent eller endda påvirket. Acudetox giver signifikant abstinenslindring. Omvendt fremmes afgiftningsprocesser af acudetox. For eksempel vil der kunne måles øget mængde alkohol ved udånding under akupunktur. Klienterne oplever stigende koncentration og bedre nattesøvn. Narkomanernes impulskontrol styrkes og aggressive adfærd mindskes. Bronx er vold en del af dagligdagen, og mange klienter er altid bevæbnede. Alligevel er atmosfæren i klinikken afslappet. Vold mod akupunktører er aldrig forekommet.

Klientstyret behandling

I starten af behandlingen anbefales det at komme ofte. Gerne hver dag. Efter et par uger nedsættes frekvensen gradvist. Ved tilbagefald intensiveres behandlingen, hvis der er behov for det. Når en behandling skal begynde, udvælger klienten selv den akupunktør, der skal sætte nålene. Klienterne skal helst sidde med nålene i ørene i mindst 30 minutter. Det er op til klienterne selv at bestemme, hvor længe behandlingen skal strække sig. De kan også straks selv afbryde, hvis ubehag skulle opstå, hvilket dog er meget sjældent.

Enkelte sidder med nålene i et par timer. De fleste i 30 til 60 minutter. Klienterne fjerner selv nålene ved at bruge et spejl.

Det er af betydning, at der ikke er støj og uro i behandlingslokalet. På Lincoln Hospital styres dette af klienterne selv.

Sverige længst i Europa

NADA-metoden er i løbet af 1998'erne for alvor kommet til Europa. Den udøves under navnet Euro-NADA og er identisk med den amerikanske acudetox-model.

Sverige er det land i Norden, hvor acudetox er mest udbredt. Den svenske sundhedsstyrelse støtter økonomisk en evaluering af metoden og opmuntrer til at udbrede NADA. Det er ligeledes almindeligt, at også uddannelse til NADA-akupunktør betales af arbejdsgiveren. Det svenske alkohol- og narkotikaråd SCAA (Swedish Council on Alcoholism And Addiction) skønner, at op mod 150 institutioner i Sverige anvender metoden, og at op mod 300 sygeplejersker er uddannet som NADA-akupunktører.

Akupunktur er i forvejen officielt i brug på de fleste svenske sygehuse. Det er et behandlingstilbud på fødeafdelinger og hos fysioterapeuter. Derudover findes forskellige projekter i det svenske sundhedsvæsen. I den sammenhæng kan nævnes »Strokeprojektet« i Lund på neurologisk afdeling på universitetssygehuset. Undersøgelsen påviser positiv effekt af akupunktur til apopleksi-patienter (6). Med den interesse for akupunktur blandt sundhedspersonale i Sverige er det ikke mærkeligt, at Euro-NADA for alvor er ved at blive en del af sundhedsvæsenets tilbud.

Dokumentation forlanges

Den svenske sundhedsstyrelse kræver, at virkningen af en given behandling dokumenteres, hvis en tilladelse skal opnås. (Den svenske sundhedsstyrelse) bakker nu op om acudetoxbehandlingen. Uddannelsen som NADA-akupunktør ligger i arbejdstiden, og betales af arbejdsgiveren i de fleste tilfælde. På sygehuset i Angelholm har omkring 20 ansatte akupunktøruddannelsen. Acudetoxbehandling gives på almen psykiatrisk afdeling af primært sygeplejersker. Plejere og socialrådgivere har også uddannelsen. Målgruppen er især alkoholikere samt medicinafhængige - typisk benzodiazepingruppen.

Sygehusets projektgruppe i ambulatoriet ledes af sygeplejersker, der også er psykoterapeutisk uddannede. Acudetox bruges her som supplement til de terapeutiske samtaler, der tilbydes patienter, der Ønsker at stoppe med sove- og nervemedicin. Acudetox har foreløbigt været brugt i et års tid.

Flere og flere institutioner benytter øreakupunktur. For tiden arbejder sygeplejersker med projekter i tre fængsler i Sverige. Acudetox gives foreløbig som en forsøgsordning til grupper af indsatte.

Forskning i Helsingborg

I Helsingborg er acudetox taget i brug på psykiatrisk afdeling til alkoholikere, amfetamin-, opiatmisbrugere og ved udtrapning af benzodiazepiner med mere. Her

findes en af de tre NADA-instruktører i Sverige, som uddanner sundhedspersonale til NADA-akupunktører. Her arrangeres flere gange om året et intensivt kursus, hvor deltagerne på fire dage uddannes i acudetox. Kurserne søges primært af sygeplejersker.

Uddannelsen er godkendt på Lincoln Hospital og kursisterne får diplom som autoriserede akupunktører. Med diplommet i hånden kan man praktisere overalt i verden, hvor NADA benyttes. I misbrugsambulatoriet i Helsingborg forskes der for tiden i NADA-behandling til mandlige brugere. Den svenske sundhedsstyrelse finansierer dette to-årige projekt, som løber frem til sommeren 1998. Der er tale randomiseret, enkeltblind kontrolleret undersøgelse, hvor man oprindeligt havde regnet med, at der skulle indgå omkring 200 narkomaner.

Litteratur

1. Smith, M. et al. An acupuncture programme for the treatment of drug-addicted persons Bull Narc 1998;40(1):35-41.
2. Smith, M. Acupuncture treatment for crack; clinical survey of 1500 patients treated. American Journal of Acupuncture (3):241-247.
3. Smith, M. Creating a substance abuse program incorporating acupuncture. American Academy of medical acupuncture review 1990;2:29-32.
4. Smith, M. Acupuncture natural healing in drug detoxification. American Journal of Acupuncture 1988;2(7):97-106.
5. Smith, M. The Miami success story, transforming the criminal justice system with an acupuncture based diversion program. NADA Literature Clearinghouse 1990.
6. Johansson K. Akupunktur behandling vid slaganfall: patienterna visar signifikant förbättring Likartidningen 1993;90(30-31) 2597-2600.

Nøgleord: Abstinensbehandling, akupunktur, øreakupunktur